

Otázky na Mgr. štátne skúšky – archívnictvo

Akademický rok 2016/2017

Predmet: **Pomocné vedy historické**

Študent si žrebom vyberie jednu kombináciu troch otázok z pomocných vied historických (jedna otázka je z diplomatiky, dve ďalšie sú z ostatných PVH).

Diplomatika (16 otázok)

1. *Genéza diplomatických metód a ich uplatnenie v praxi*
2. *Diplomatické kategórie a subkategórie – vznik, klasifikácia a vzájomné vzťahy*
3. *Kancelária a kancelárska prax*
4. *Pápežská diplomatická produkcia – genéza, periodizácia, vývoj*
5. *Vznik inštitútu verejného notárstva a diplomatické aktivity verejných notárov*
6. *Počiatky a vývoj diplomatickej činnosti na Slovensku a v Uhorsku*
7. *Zrod uhorskej kráľovskej kancelárie a jej činnosť v období stredoveku*
8. *Nekráľovská listina v Uhorsku do roku 1526*
9. *Vznik a diplomatická činnosť hodnoverných miest v Uhorsku*
10. *Charakterizujte písomnú produkciu stolíc*
11. *Spísomňovanie v mestách v Uhorsku v stredoveku a novoveku*
12. *Uhorská kráľovská kancelária v novoveku*
13. *Uhorská finančná správa a jej diplomatická produkcia*
14. *Písomnosti feudálnych panstiev*
15. *Porovnajte písomnú produkciu malého a veľkého podniku (živnostníka/výrobného podniku)*
16. *Charakterizujte základné typy písomností na povereníctvach*

Latinská paleografia, epigrafia, kodikológia (7 otázok)

1. *Starorímske obdobie latinského písma (Vývoj latinského písma – členenie na základné druhy a charakteristika najdôležitejších z nich).*
 - *Vývoj písma v karolínskom období (karolínska minuskula a diplomatická minuskula, situácia v písomnej kultúre 9. – 12. storočia).*
 - *Vývoj knižných písiem v období gotiky (základné druhy, charakteristika, doba používania, celkové zhodnotenie písomnej kultúry v 13. – 15. stor. = príčiny narastajúceho počtu skriptórií, vplyv kníhtlače).*
 - *Vývoj listinných písiem v období gotiky (základné druhy, charakteristika, doba používania, celkové zhodnotenie písomnej kultúry v 13. – 15. stor. = príčiny nárastu kvantity a zmien v kvalite listín v 12. a 13. storočí).*
2. *Humanistické písma a ich šírenie (základná charakteristika obdobia, druhov písma, korelácia s kníhtlačou, recepcia týchto písiem v zaalpskom priestore)*

Katedra archívnictva a PVH

3. *Postgotické písma strednej Európy (vývoj novovekého písma v našej oblasti od konca 15. do 18. storočia – základná charakteristika písomnej kultúry, definícia jednotlivých druhov, zmeny v priebehu renesancie, baroka a v období osvietenstva).*
4. *Rozdelenie epigrafických pamiatok podľa rôznych kritérií a spôsob vedeckého opisu nápisov (edičná technika).*
5. *Vývin písma nápisov na našom území do 16. storočia.*
6. *Formálna analýza stredovekých rukopisov (metodika opisu kodikologických celkov a fragmentov).*
7. *Rozdelenie kódexov podľa ich obsahu (charakteristika hlavných skupín liturgických, vedeckých a literárnych kódexov).*

Heraldika, sfragistika, genealógia, archontológia (7 otázok)

1. *Pramene heraldického výskumu*
2. *Pečať a erb ako historický prameň*
3. *Pečať - význam, funkcia, kategorizácia, odborný popis*
4. *Pramene genealogického a archontologického výskumu*
5. *Spôsoby prezentácie výsledkov genealogické a archontologického výskumu*
6. *Základná periodizácia mincovníctva na území dnešného Slovenska*
7. *Záslužné rady v Rakúsko-Uhorsku a súčasné štátne vyznamenania SR*

Chronológia a Metrológia (8 otázok)

1. *Premena rímskeho kalendára na kalendár kresťanský, organizácia liturgického roka*
2. *Juliánska a Gregoriánska reforma kalendára, spoločné a rozdielne prvky*
3. *Reformy kalendára v historickom priereze*
4. *Neúspešné pokusy o reformu kalendára (kalendár Francúzskej revolúcie, Svetový kalendár)*
5. *Pramene historickej metrológie*
6. *Pokusy o unifikáciu mier v Uhorsku*
7. *Štandardné a neštandardné dĺžkové miery používané v Uhorsku*
8. *Duté miery v Uhorsku, charakteristika a členenie*

Historická geografia a Historická demografia (10 otázok)

1. *Historická geografia ako veda (vznik, dejiny, predmet, ciele, metódy)*
2. *Historická demografia ako veda (vznik, dejiny, predmet, ciele, metódy)*
3. *Pramene historickej geografie*
4. *Pramene historickej demografie*
5. *Hranice Slovenska a ich vznik a vývoj*
6. *Historicko-geografické rozdelenie Slovenska v 20. storočí*

Katedra archívnictva a PVH

7. *Vývoj osídlenia územia Slovenska*
 8. *Prirodzený pohyb obyvateľstva*
 9. *Rodiny a domácnosti*
 10. *Migrácia a socioekonomický pohyb obyvateľstva*
-

Predmet: Archívnictvo

Študent si žrebom vyberie jednu kombináciu dvoch otázok z archívnictva.

1. *Počiatky archívnictva v najstarších starovekých štátoch*
2. *Antické archívy a archívnictvo*
3. *Typológia stredovekých archívov, pápežské archívnictvo*
4. *Medzinárodná archívna spolupráca*
5. *Archívnictvo v Uhorsku do roku 1918*
6. *Hlavné úlohy archívnictva po vzniku 1. ČSR a archívna rozluka po rozpade monarchie*
7. *Archívnictvo v ČSR a SR v rokoch 1918 – 1945*
8. *Vývoj archívnictva a archívnej organizácie v ČSR a na Slovensku v rokoch 1945 – 1954*
9. *Dôsledky prvej legislatívnej úpravy archívnictva v ČSR v roku 1954 – vznik jednotnej organizácie archívnictva*
10. *Problematika vzniku ústredného archívu na Slovensku*
11. *Archívna legislatíva v ČSR, SSR a SR*
12. *Archívne školstvo*
13. *Spoločnosť slovenských archivárov a súčasné problémy archívnictva na Slovenska*
14. *Vývoj organizácie archívnictva na Slovensku v dôsledku legislatívnych úprav*
15. *Predarchívna starostlivosť*
16. *Obeh, vybavovanie a evidencia záznamov v organizácii*
17. *Registratúra, registratúrne stredisko a archív*
18. *Registratúrny poriadok a registratúrny plán*
19. *Správa registratúry a elektronické záznamy*
20. *Vyraďovacie konanie a preberanie dokumentov do trvalej archívnej úschovy*
21. *Prostriedky základnej evidencie v archívoch*
22. *Triedenie archívnych dokumentov*
23. *Usporiadúvanie archívnych dokumentov v procese ich sprístupňovania*
24. *Archívny fond a jeho štruktúra*
25. *Syntetické a analytické archívne pomôcky*
26. *Inventáre a inventarizácia*
27. *Katalógy a katalogizácia*
28. *Archívna informatika*
29. *Archívnictvo a archívna veda – archivistika*
30. *Archivistika a jej hlavné súčasti*
31. *Hlavné a vedľajšie súčasti archívnej teórie a praxe*
32. *Problematika archívnej terminológie*
33. *Počiatky formovania archívnej teórie v 16. storočí a archívni teoretici 17. storočia*
34. *Hlavné trendy vývoja archívnej teórie v 18. storočí*

Katedra archívnictva a PVH

35. *Hlavné zdroje vývoja archívnej teórie v 19. storočí*
 36. *Vznik provenienčného princípu a jeho základné postuláty*
 37. *Vývoj provenienčného princípu v 20. storočí – prísny a voľný provenienčný princíp*
 38. *Vývoj archívnoteoretického myslenia u nás po roku 1918*
 39. *Naše archívne príručky*
 40. *Archívny fond, osobný fond a zbierka v archívnej teórii*
 41. *Respect du fond, provenienčný princíp a pertinenčný princíp*
 42. *Významné osobnosti slovenského archívnictva a ich dielo (M. Kušík, J. Watzka, E. Rákoš, J. Dubovský)*
-

Predmet: Dejiny správy

Študent si žrebom vyberie jednu z nižšie uvedených kombinácií dvoch otázok z dejín správy.

1. *Podstata a formy správy patrimoniálneho štátu na Slovensku*
Hlavné etapy začleňovania Slovenska do správy ČSR a ich charakteristika (1918 – 1928)
2. *Podstata a formy správy štátu feudálnej rozdrobenosti na Slovensku*
Proces vzniku) a vývoja 1. Slovenskej republiky (1939 – 1945) z hľadiska dejín správy
3. *Podstata a formy správy stavovského štátu na Slovensku*
Vznik a vývoj revolučnej národnej správy Slovenska počas príprav, priebehu a potlačenia Slovenského národného povstania
4. *Podstata a formy správy absolutistického štátu na Slovensku*
Vzťahy československej štátnej správy a slovenskej národnej správy v rokoch 1945 – 1960
5. *Vzťah štátnej správy a súdnictva v Uhorsku za feudalizmu*
Premeny v správe národných výborov od roku 1945 do roku 1968
6. *Vzťah štátnej správy a samosprávy v Uhorsku za feudalizmu*
Vývoj dejín správy ako vedy
7. *Vývoj katolíckej cirkevnej správy na Slovensku a jej vzťahy so štátnou správou*
Problémy verejnej správy súčasnej Slovenskej republiky a spôsoby ich riešenia v rokoch 1993- 2000
8. *Vývoj evanjelickej cirkevnej správy na Slovensku a jej vzťahy so štátnou správou*
Vplyv verejnosprávnych reforiem na územnosprávne členenie Slovenska od roku

1918 do konca 20. storočia

9. *Rozdielne a spoločné prvky banskej správy na strednom a východnom Slovensku*
Aktuálne terminologické otázky slovenských dejín správy
10. *Správa feudálnych panstiev a jej vzťahy so stoličnou samosprávou*
Vplyv verejnosprávnych reforiem na územnosprávne členenie Slovenska od stredoveku do roku 1918
11. *Vojenská správa a jej vplyv na civilnú (verejnú) správu v historickom vývoji Slovenska do roku 1918*
Príčiny a charakter jednotlivých pokusov Habsburgovcov o zmeny vo verejnej správe Uhorska (1526 – 1918)
12. *Turecká okupačná správa a jej vzťahy s verejnou správou na Slovensku*
Periodizácia dejín správy na Slovensku a jej problémy
13. *Vplyv a odraz politického vývoja v Uhorsku na formy hospodárskej správy na Slovensku do polovice 19. storočia*
Príprava, vznik a premeny česko – slovenskej federácie (1968 – 1992) z aspektu dejín správy
14. *Staré (feudálne) a nové (buržoázne) prvky v správe Uhorska*
Vzťahy medzi dejinami správy a ostatnými vedami (okrem archívnictva)
15. *Reakčné a pokrokové prvky neoabsolutistickej správy Uhorska (a osobitne na Slovensku) v rokoch 1849 – 1867*
Vzťah mesta a dediny v dejinách správy Slovenska
16. *Vzťah štátnej a municipálnej správy v Uhorsku v období medzi rokmi 1867 a 1918*
Podstata vzťahu medzi dejinami správy a archívniectvom a jej praktické